

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 427/2025 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om genomförandet av direktivet om hantering av avfall från utvinningsindustrin

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 427/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Tiina Elo /gröna:

När har regeringen för avsikt att verkställa EU:s direktiv om hantering av avfall från utvinningsindustrin i sin helhet och

på vilka andra sätt säkerställer den att gruvdriften inte direkt eller gradvis skadar miljön eller vattendragen i Finland?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Gruvdriftens konsekvenser för miljön och vattendragen hanteras genom miljöreglering. Med stöd av miljöskyddslagen (527/2014) och vattenlagen (587/2011) behandlar den statliga miljötillståndsmyndigheten (från och med början av 2026 Tillstånds- och tillsynsverket) ansökan om miljötillstånd och vattentillstånd. Myndigheten undersöker om förutsättningarna för beviljande av tillstånd uppfylls och fastställer nödvändiga tillståndsvillkor så att verksamheten inte bland annat orsakar betydande förorening av miljön eller risk för sådan eller försämring av särskilda naturförhållanden.

När myndigheten överväger miljötillståndsbeslut ska den enligt förvaltningslagen (434/2003) se till att ärendet utreds tillräckligt och på behörigt sätt genom att skaffa den information och den utredning som behövs för att ärendet skall kunna avgöras. Verksamhetsutövaren ska lämna in en för tillståndsprövningen nödvändig utredning av verksamheten, dess miljöpåverkan, parter och andra uppgifter av betydelse. I allmänhet tillämpas förfarandet vid miljökonsekvensbedömning på gruvprojekt.

I lagstiftningen som trädde i kraft i början av 2025 föreskrivs om bindande miljömål för vattenmiljön. I tillståndsprövningen är de bindande miljömålen i EU:s ramdirektiv för vatten, såsom uppnåendet av god ekologisk och kemisk status i vattendragen, bindande. De ändrade bestämmelserna i miljöskyddslagen och vattenlagen förpliktar till att dessa ska iakttas i tillståndsärenden som avses i dessa lagar.

I VNTEAS-utredningen som färdigställdes 2022 bedömdes att avfallssäkerheten enligt miljöskyddslagen inte täcker alla åtgärder för vattenhantering och -behandling som hör till en miljösäker stängning och efterbehandling av gruvor, istandsättning och landskapsanpassning av områden som påverkas av hela gruvdriften samt uppföljning och kontroll efter att verksamheten avslutats.

Dessutom har miljöministeriet granskat det nationella verkställandet av direktivet om hantering av avfall från utvinningsindustrin. Bristar observerades i genomförandet och till följd av detta inledde ministeriet ett lagstiftningsprojekt för att utveckla miljöregleringen gällande gruvor. Syftet med projektet är att komplettera genomförandet av direktivet om hantering av avfall från utvinningsindustrin och utveckla bestämmelserna om säkerheter.

Inom projektet har tre separata utredningar beställts under åren 2023–2024 och för närvarande bereds en syntes av resultaten av författningsprojektet och de utredningar som gjorts för det. Avsikten är att syntesen ska bli klar i början av 2026. Efter att syntesen färdigställts är det möjligt att fortsätta beredningen av regleringen som tjänstearbete, men regeringens proposition hinner inte längre överlämnas under denna regeringsperiod.

I och med ändringsdirektivet (EU) 2024/1785 till industriutsläppsdirektivet 2010/75/EU utvidgas direktivets tillämpningsområde till att även omfatta gruvdrift för utvinning av metallmalm. Detta innebär nio gruvor i Finland. Konsekvenserna av ändringen framgår särskilt av de slutsatser om gruvbranschen som är under beredning. Utvidgningen av direktivets tillämpningsområde påverkar kraven på bästa tillgängliga teknik inom gruvbranschen och granskningen av tillstånden samt ställer krav på utarbetande av en statusrapport, på utredningar i anslutning till nedläggning av verksamheten och istandsättning, vilka gäller behovet av istandsättning av mark och grundvatten i gruvområdet samt på skyldigheten att istandsätta marken och grundvattnet när verksamheten upphör. Ändringarna i industriutsläppsdirektivet ska genomföras nationellt senast den 1 juli 2026, och vid miljöministeriet bereds en regeringsproposition om detta.

Helsingfors 22.12.2025

Miljö- och klimatminister Sari Multala